

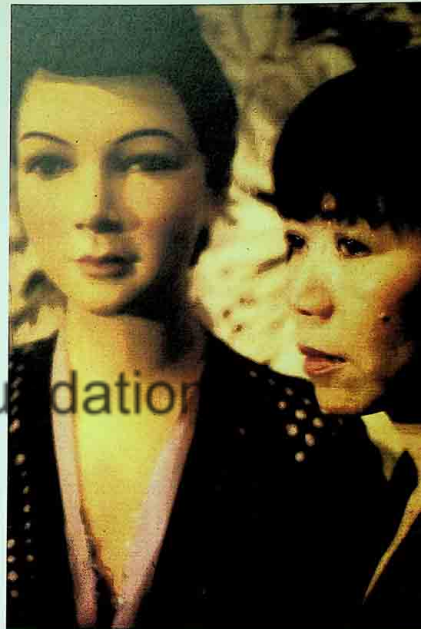
ชีวิตและงานศิลป์
ของสุนิต วิโรจน์วัฒน์
(2492-2535)

Wirotjanawat

A Life of Art
Retrospective Exhibition of
Suwanit Wirotjanawat
(1949-1992)

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

เออทองสุวณิดเจ้า หนึ่งใจ
ใจเพื่อรักฟุ้งไฉน เพื่อนแก้ว
ใจเจ้าพ่าย ใจในณสุวณิด
มาอยู่เป็นเพื่อนแก้ว จากไฟใจหาย

ณารัตน์ พงษ์ไพฑูริย์

เสมือน คำบอกเล่าและ “ใจในใจ”

นิทรรศการครั้งนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร?
นี่น่าจะเป็นคำถามที่ผมต้องตอบแทน
สุวนิต วิโรจนวัฒน์ ซึ่งย้ายขนบไป
แล้วเมื่อหนึ่งปีที่ผ่านมา

มันเป็น 365 วันที่เธอมาพอส-
ครสำหรับผม ในฐานะคนที่ใกล้ชิด
เธอมากที่สุด ใช้ชีวิตด้วยกันตามกระ-
ลองชีวิตคู่เหมือนคู่ชกคนอื่น ๆ มา
นานเกือบ 7 ปี

ก่อนหน้านี้เธอจะเข้าทำการผ่าตัด
ต่างสิ้นหัวใจ ด้วยระบบการรักษาสมัย
ใหม่ คือการใช้วิธีเป่าบอลูนแทนการ
ผ่าตัด เธอได้ปรึกษาม่ว่า หลังจาก
หายจากการรักษาแล้ว เธอจะใช้เวลา
ระยะหนึ่ง เขียนรูปขึ้นใหม่สักชุด เพื่อ
แสดงผลงาน “เดียว” เพราะเธอยังไม่
เคยแสดงผลงานเดี่ยวในเมืองไทยมา
ก่อน เธอบอกผมถึงจุดจันทน์ว่า เธอ
จะหักรายได้จากการขายรูปทั้งหมด ซื้อ
เครื่องมือแพทย์ให้กับ ร.พ.โรคพระปก
ที่เธอเข้ารับการรักษา

ผมได้รับการมอบหมายให้รับผิดชอบ
ในเรื่องของการจัดทำคู่มือ การ
ประชาสัมพันธ์ข่าว และการบอกกล่าว
ไปยังเพื่อนพ้องในแวดวงศิลปะเขียน
รูป คนที่นั่นนี่ชื่อ นิตยสาร นักเขียน
ฯลฯ

แต่เธอไม่มีโอกาสได้ทำสิ่ง
ที่เธอตั้งใจไว้ เพราะเธอเสียชีวิตลง
ก่อนในเช้าวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2535
หลังจากที่เข้าทำการเป่าบอลูน
ขยายสิ้นหัวใจเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์
2535

Self Portrait 1975

สวณิตรอนภาพเขียนนี้เป็นศิลปะ

การเสียชีวิตของเธอนั้น เนื่องจากในระหว่างการรักษาเพื่อขยายตินหัวใจดังกล่าว มี "ลิมเลียด" หลุดขึ้นไปอุดอยู่บริเวณก้นสมอง ทำให้ออกซิเจนไม่สามารถเข้าไปเลี้ยงประสาทส่วนสมองได้ เธอจึงตกอยู่ในอาการโคม่า หรือหมดความรู้สึก มีสภาพเหมือนคนที่กำลังนอนหลับ แล้วในที่สุดเธอก็หลับไปชั่วนิรันดร์จริง ๆ

ในฐานะคนหนึ่งที่ใกล้ชิดที่สุดของ เธอ ผมได้ดำเนินการทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับเธอหลังจากที่เธอเสียชีวิตไปแล้ว

หลังจากเธอเสียชีวิตไปแล้ว หากจะยังเหลือภารกิจที่ผมจะต้องทำมันให้สำเร็จ ก็เห็นจะเป็นการจัดนิทรรศการครั้งนี้

เพื่อหารายได้นำไปดำเนินการตามความตั้งใจของเธอ ซึ่งหากรายได้ที่มีเข้ามาไม่มากพอที่จะแบ่งเป็นสองส่วน ความตั้งใจของผมก็จะต้องนำเงินทั้งหมดไปตั้งเป็น "ทุนการศึกษา สวณิตรอนวัฒน" ให้กับคณะจิตรกรรมของเทคนิคโรชา สถาบันที่เธอสำเร็จการ

ศึกษา เพื่อสนับสนุนให้วงการศิลปะได้ศิลปินหน้าใหม่ ๆ ขึ้นมาสืบทอดสายธารของศิลปะในบ้านเรา

เนื่องจากก่อนหน้านี้ผมได้ยุติการเงิน ทำบุญจากงานศพของเธอและเงินที่ได้จากการรณรงค์ประกันชีวิตชื่อเรื่องตรวจวัดคลื่นหัวใจ ให้โรงพยาบาลโรคทรวงอก เป็นจำนวน 300,000 บาท และได้มอบไปเรียนร้อยแล้วเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2535

ผมอยากเป็นต้นความตั้งใจในการจัดนิทรรศการครั้งนี้อีกครั้งนี้ว่า ผมไม่ได้ต้องการจัดขึ้นมาเพื่อยกย่องหรือเชิดชู หญิงสาวของเมคนั้น เพราะในแวดวง ผลงานและชื่อเสียงของเธอเป็นที่รู้จักและยอมรับอยู่แล้ว แต่ผมจัดเพราะผมต้องการให้เธอจากโลกนี้ไป โดยไม่มีอะไรต้องห่วงใยหรือค้างคาอยู่ในความรู้สึกทั้งของผม และวิญญาณของเธอ (ถ้ามีจริง)

หนังสือของเมคนั้น เธอเป็นคนที่มีนิสัยรักการอ่านมาก เธอชอบอ่านหนังสือทั้งในลำพัง เธอไม่มีวันปล่อยทิ้งค้างคาไว้

ผมจึงเป็นเพียงผู้อุลาสานต่อความตั้งใจของเธอเท่านั้น ในฐานะของผู้ชายคนหนึ่ง ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นคนรัก-สามี ที่ไม่ได้ได้เลิศประเสริฐหรืออะไรมากมายนัก

นี่ถือเป็นการกระทำที่ผมไม่สามารถจะปฏิเสธได้ และมันจะต้องทำให้มันสำเร็จ ด้วยความช่วยเหลือของศิลปินอาวุโส อย่าง พี่ประเทือง เอมเจริญ, คุณศุภลักษณ์ ต้นทากิชาติ, คุณนิวัติ กองเพียร, คุณเฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์และภรรยา, คุณตัก สุติบรรณ และคุณยิ่งศักดิ์ ไควสุรัตน์

โดยเฉพาะ คุณอนงค์ สุนตะระกูล เพื่อนสนิทของ สวณิตร ซึ่งช่วยเหลือมาโดยตลอดนับตั้งแต่วันวิกฤติในโรงพยาบาลก่อนหน้าให้เธอจะเสียชีวิต

รวมทั้ง คุณอาภากร สุนตะระกูล

ซึ่งผมอยากจะขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ เพราะเมื่อครั้งที่ หญิงสาวของผม ไปจัดแฟชั่นให้ที่ โรงแรมอิมพีเรียลห้องทราย คุณอาภากร สุนตะระกูล ยืนเชิดเงินสดจำนวน 30,000 บาทให้เธอเพื่อช่วยให้การรักษาตัว เงินจำนวนนั้นเป็นเงินส่วนตัว ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับค่าเหนื่อยในการจัดงานแฟชั่นให้กับทางอิมพีเรียลห้องทราย

ผมหวังว่าเธอจะรับรู้ไว้ว่า ความตั้งใจของเธอได้สัมฤทธิ์ผลแล้วในครบรอบ 1 ปีของการเสียชีวิตของเธอ ในท่ามกลางเพื่อนศิลปินทั้งผู้อาวุโส, เพื่อนร่วมรุ่น, เพื่อนร่วมวงการอื่น ๆ ตลอดจนผู้ใส่ใจในศิลปะ

สำหรับผม นี่คือการที่ผมได้เติมให้เต็ม ส่วนรับการเป็นผู้ชายในชีวิตของเธอ หลังจากที่มีผมอาจจะบกพร่องหรือบกพร่อง ที่ทำให้ภาคส่วนอื่น ๆ ในชีวิตของเธอเราสองคน สำหรับผมเธอคือ "เพื่อนสนิทและยิ่งกว่า"

และสำหรับวงการศิลปะบ้านเรา ผมได้แต่หวังว่า สิ่งที่เราได้ทำร่วมกันในวันนี้ จะมีผลเกี่ยวของและต่อเนื่องกับการศิลปะบ้านเราในอนาคต แม้ว่าเธอจะหาชีวิตไม่ไปสักก็ตาม

Signature of Anong Sontarakul

บ้านคุณเขา
6 กุมภาพันธ์ 2536

อัตตชีวประวัติ

17 ธ.ค. 2492 ครอบครัว นายสุเทพ และ นางจตุร วิโรจน์วัฒน์ ให้กำเนิดลูกสาวคนแรก **สุวนิด วิโรจน์วัฒน์** ที่โคราช หรือ นครราชสีมา และมีน้องสาวอีกสามคนตามมาอีก 4 คน รวมเป็นทั้งหมด 5 คนพี่น้อง

ด้วยเหตุผลธรรมดาสามัญของ "ชีวิตครอบครัว" เธอและน้องสาวคนที่สามตกอยู่ในความอุปการะดูแลของนางวารุณี หุตาสะวิน ผู้เป็นยาย ในขณะที่น้องสาวคนที่สองกับน้องชายทั้งสองคน อยู่ในความดูแลของพ่อและแม่ของเธอ

ชีวิตเธอเติบโตที่ร้านหนังสือ บ้านเสริมสวยเล็ก ๆ ห้องแถวไม่ขึ้นตึวยบนถนนจอมพล ของยุบีนาย วัน ที่มีส่วนผูกพันและสร้างให้ออกกลายเป็น ศิลปินคนเขียนรูปและคนทำงานศิลปะในเวลาต่อมา

เนื่องจาก ผู้เป็นยายของเธอเห็นเคยเติบโตอยู่ในห้องเครื่องของเชื้อพระวงศ์ในพระบรมมหาราชวัง สมัยรัชกาลที่ 6 ก่อนหน้าที่จะอพยพโยกย้ายมาตั้งรกรากที่โคราช ยายของเธอซึ่งเธอเรียกติดปากว่า "แม่ยาย" จึงเป็นคนพิถีพิถันและประณีตในการกินการอยู่ การทำกับข้าว รวมทั้งความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในบ้าน

สุวนิดได้รับมอบหมายจาก "แม่ยาย" ให้รับผิดชอบงานบ้านทุกอย่าง รวมไปถึงการทำหน้าที่ดำนํ้าพริกและ

เครื่องแกงทุกชนิดเวลาทำกับข้าว แต่ออกจะแปลกตรงที่ตลอดระยะเวลาที่เธอใช้ชีวิตคู่ สามีของเธอเป็นฝ่ายเข้าครัวทำกับข้าวให้กับโดยตลอด มีกับข้าวอยู่สองอย่างเท่านั้นที่เธอทำ คือ ผักต้มโรยราวก กับ น้ำพริกแกงปี

เธอมีฉายาในบ้าน ซึ่งไม่ค่อยเป็นคนที่ตั้งใจว่า "นังยาว" หรือจะเรียกให้เต็มก็คือ "นังหลังยาว" เพราะเป็นคนชอบนอนตัก ตื่นสาย ด้วยสาเหตุคือ นังยาวรูปตบอดิก ๆ เธอรับหน้าที่วาดตักตาให้น้องสาวเล่น แต่งหน้าแต่งตัวเวลาทำงาน รวมไปถึงทำผมให้น้องสาว สุวนิดทำผมและซอสผมเป็นโดยไม่ได้ยอมมา นอกจากประกอบบริการยังได้ให้ทุกคนในบ้าน นมฟรีของเธอจนยาย

ด้วยความที่แม่ยายเป็นสาวชาววังเก่า เธอจึงถูกวางกรอบในการทำตัวให้เป็นผู้หญิงในแบบแม่บ้านเหมือนซึ่งขัดแย้งกับบุคลิกของเธอยิ่งขึ้น ยิ่ง แม่กระทั่งเมื่อเริ่มโตเป็นสาวรุ่น การออกไปเที่ยวนอกบ้าน หนีเที่ยวไปกับเพื่อนผู้ชาย จึงเป็นภาระของน้องสาวที่จะต้องกลายเป็นเงื่อนไขในการออกนอกบ้านโดยตลอด

สุวนิด เข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลที่โรงเรียน อนุบาลเมืองนครราชสีมา ช่วง ป.1-4 สุวนิด มีเพื่อนสนิทซึ่งเรียนหนังสือมาด้วยกันโดยตลอดคือ ต้อย (ประไพ วงษ์มณี) หุ่น (วรภากรณ์

สุวนิดและโปสเตอร์งานแสดงเดี่ยวที่เยอรมัน

สมุทรสาคร) เชิง (เพ็ญจันทร์ มานะศิลป์)

เพื่อนกลุ่มนี้เรียนหนังสือด้วยกันมาโดยตลอด ตั้งแต่อนุบาล มัธยมที่โรงเรียนสุนารี อันเป็นโรงเรียนสตรีประจำจังหวัด จนกระทั่งสุวนิดเข้าเรียนต่อใน คณะศิลปกรรม วิทยาลัยเทคนิคโคราช และอยู่ย้ายกันไปตามวิถีทางของชีวิต มีหน้าที่การทำงาน มีครอบครัว แต่ก็ยังมีการพบปะของเพื่อนร่วมรุ่น "สุรนารี 07" มาโดยตลอด

ด้วยฐานะที่พอมีเงินกินของแม่ยาย บ้านหรือร้านหนังสือของเธอ จึงเป็นที่นิยมของศิลปินมาวัยเรียนมาโดยตลอด แม้กระทั่งชีวิตที่โคราชเธอก็เรียนจิตรกรรมอยู่ที่เทคนิคโคราช

จากคำบอกเล่าของเพื่อนที่คบกับเธอมาตั้งแต่สมัย ป.4 ชอบจนกระทั่งเธอใช้ชีวิต สุวนิด เป็นคนที่ชอบ "แสดงออก" โดยเฉพาะทางด้านที่เกี่ยวกับเรื่องเลว ๆ งาน การทำกรรการ แม่กระทั่ง "ดนตรีไทย" ซึ่งแม่ยายปลูกฝังให้ลูกและหลาน ๆ เล่นดนตรีไทยกันที่บ้าน สุวนิดเองสามารถเล่น "ซอ" ได้เป็นอย่างดี ในขณะนี้น้องสาวอีกสองคนก็ถนัดซอและซิม

เรื่องการเรียนนั้น สุวนิดไม่ใช่คนเรียนเก่ง หากจะเก่งดูเหมือนจะเป็นเรื่องของการทำงานที่จริงจัง หรือการทำอะไรแปลก ๆ ที่ไม่เหมือนชาวบ้าน

แม้กระทั่งบุคลิกของการเป็น "หัวโจก"

ช่วงเรียนจิตรกรรมที่เทคนิคโคราช สุวนิด เป็นผู้เบี่ยงเบนเดี่ยวในกลุ่มเพื่อนสนิทผู้ชายที่ไปไหนไปกัน ทำโน่นทำนี่ด้วยกันในกลุ่ม แม้กระทั่งการออกไปตกเบ็ด "บาร" ในยุคที่โคราชมีทหารอเมริกัน และสนามจันทร์เกาะ เพื่อนสนิทของเธอสันดานศรีอยู่กับวง "คิวบิต"

ปริญญา สุจริญ หรือ "โป้ง" เพื่อนสนิทที่เรียนมาจากสุวนิด กล่าวถึงเธอเอาไว้ว่า "สุวนิด ไม่ใช่ผู้หญิงแค่ธรรมดา คือ ถ้าจะวัดกันตรงความรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องงาน ผู้ชายหลายคนต้องอวยเพราะสุวนิดไม่เคยทอดทิ้งบุคคลรอบข้าง ทั้งที่บางครั้งตัวเองในช่วงขณะนั้นก็ทุกข์อยู่เหลือหลาย ในด้านการงานเป็นคนตรงต่อเวลา เรื่องที่แยตรงพักผื่นต้องสั่งจากงานเสร็จ สั่งให้ผู้ว่าจ้างไปแล้ว เมื่อเก็บเงินไว้ก็ต้องจะหยุดรับงานขึ้นมาเขียนรูปอย่างจริงจัง และที่สุดของที่สุด เป็นคนรักความสะอาด บ้านของเธอจะเป็นระเบียบเรียบร้อย ผู้คนเข้าไม่มักจะ ก็ไม่เหมือนกัน ว่า นาวาลที่โน่นมาจัดการกับเรื่องเหล่านี้"

สมัยที่สุวนิดยังเรียนศิลปะอยู่ที่เทคนิคโคราช โคราชเป็นจังหวัดใหญ่ในภาคอีสาน ยุคนั้นมีฐานทัพอเมริกันตั้งอยู่ ความเจริญทางวัตถุโน้นไม่ตือ

กล่าวถึง ดิฉันได้แรงบันดาลใจในเรื่อง
ไทยที่มีประวัติอันยาวนาน ด้วยข้อ
คิดที่ว่าพวกพ่อค้าและพ่อเจ้าพ่อ
ก็ยังมีเหมือนกัน จะวิ่งแข่งแต่วิ่ง
เล่นทั้งนี้ไม่ประจักษ์ และพบเพลงที่
คุ้นเคยว่า ก็รักชาติตลอดมา ก็
สุดนี่เอง บานี่สุดนี่บอกเขาว่า
จะไม่ไปรบกับที่เพื่อนรบ แต่ให้
เอาไปนั่งฟังเพลงอยู่ในบาร์ฟังโน
สักรัสนอนไปด้วยแล้วจะหายขาด
คิดว่า ใครจะเข้าใจแล้วละจะมี
เรียนจบ ตอนนั้นพูดไปใช้ชื่อ
ไม่เป็นสาระตรงเครื่อง กินเหล้า สูบ
ยา และสูบบุหรี่อีกว่า ใครจะ
ไปทำอะไรหลังจากเรียนจบ และเสีย
ค่าเล่าเรียนที่พอจะคิดบ้าง

กับคนสมัยใหม่อีกครึ่ง ที่ดี
 ที่เห็นแต่เงินได้ มีชีวิตและวิญญาณ
 จากวัดเดิมกว่าผู้ขายยา
 ได้ใบพระสมณสาส์นพระพรหม
 ได้พระสมณและเจ้าอาวาสผู้รักอันในธรรมชาติ
 ผู้รักในความเป็นมนุษย์ชาติ
 และผู้รักทางธรรม
 ภาพพระธรรมบาลีได้ปรากฏเด่นชัด
 เมื่อเห็นใจพระอรหันต์ แม้จะมีความเชื่อในมรดก
 แล้วละความเชื่อไปบ้างแล้ว
 อันเห็นถึงภาพในความวิสุทธิอัน
 เกษียณจากบ้านที่ชั่วช้าในวัยเยาว์
 เห็นนางสาวกัณท์ผู้มีศรัทธาสูงส่ง
 เห็นแม่กัณท์ผู้บ่มเพาะด้วยรักโดยซื่อ
 เห็นคนศิษย์ลัดจากวัดมาขอทาน
 เห็นคนขายยาขายยาในระลอกกำลังกับวัน
 เห็นนางสาวพระไปพบคนใหม่ยกบ้าน

ข้างเป็นบรรยากาศที่ดื่มด่ำ
 ชื่นแปลกใจเมื่อภาพสุดท้ายที่ปรากฏ
 เป็นภาพของตัวองแอบยืนมองตัวฉันอยู่เงิบเงิบ

เขียนบทนี้เสร็จ แล้วต้องให้ ร้อง
ให้ไปร้องในที่สาธารณะ กับทำได
ระบายเซโรกามาไม่จำเป็นจะต้อง
ร้องเพราะเขารู้สึกเสียใจ ไม่จำเป็น
บทนี้นึกอยากจะทำร้องออกมา ถ้า
รู้สึกกับมัน ต้องร้อง ไม่ร้องไม่ได้
ร้อง เดี่ยวเสียความรู้สึก ธรรมดาเป็น
คนแข็ง ใช้ตัวกลืนตอนคนไม่ฟัง
เขาจนหมดใจ"

เธอเขียนความรู้สึกบทนี้ให้กับ
"ยี่อิด" เพื่อนสาวคนหนึ่งของเธอใน
การสัมภาษณ์ ซึ่งอธิบายความรู้สึกได้
อย่างเป็นตัวเธอเองที่สุด

เพราะเธอดำเนินชีวิตเป็นไปอย่าง
ที่เธอเจียนไว้ มันเป็นชีวิตที่มีความ
ผูกพัน เป็นชีวิตที่เธอละสมณุตก
ตะจน แล้วกลายเป็นวัตถุสืบหาวัน
งานสรวงสวรรค์ ถอดถอนออกมาก็เป็น
ภาพที่เจียนเป็นรอยฉกเป็นรอย
ที่เจียนกันไว้อย่างน่าสนใจว่า "...
ขอพี่น้องต้องดูแล ต้องรู้จักตัวเอง
ให้มากที่สุดนั้นแหละจึงจะอยู่กับตัว

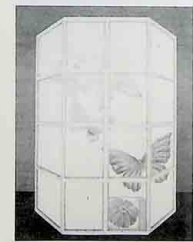
มันแค่มันต้องลงมือให้พอๆ มันก็ประริ่ง
เสียมากได้นั่นก็เลย ไอ้คนที่ได้นั้น
ก็งาม ขึ้นชมก็บรรพชาตินะคะเสร็จ
แล้ว ต่อขึ้นมาต้องลงมือให้พอๆ
ให้มากที่สุด ...ไอ้ที่ตกตะกอนได้ๆๆ
ขึ้นมาเถอะ ใช้ได้หมด เก็บไว้เรื่อยๆ
แล้วมันได้อะออกมาใช้เองตอนหลัง
ไม่มีวันหมด ไอ้ที่เอาออกมาทำงาน
แล้วก็แล้วกัน แต่เราต้องเลือกดี
ออกมาใช้ ให้ใช้ทุกอย่าง

ชีวิตของเธอจึงมีแต่การเดินทาง เพื่อเก็บสะสม แล้วอยู่กับตัวเองเพื่อทำงานจากโรงเรียนสุดท้ายที่โคราช เธอเรียนศิลปะ ซึ่งหาผู้หญิงเรียนร่วมชั้นไม่มาก ครอบครัวก็ไม่ใช่เจ้าเธอเรียนศิลปะไปทำไม จบแล้วเธอจึงเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ทำงานทำเปลี่ยนงานหลายอย่างหลายแห่ง จนไปจบอยู่ที่

เพื่อที่จะได้อยู่ที่นั่นต่อไปก็ต้องนับว่าเป็นความท้าทายและการกระทำที่กล้าหาญที่ศิลปินหลายคนทำกันอยู่ตอนนี้ คือการนำงานศิลปะ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาติตนไปใช้ขาย สุทธิธรรมเองจะไม่ใช้วิธีนี้ ดังนั้น เป็นเพียงเด็กที่เพิ่งจากโรงเรียนมาใหม่ ต้องมาพึ่งประสบการณ์ที่คุ้นเคยในถิ่นนี้ออกจากจะมีศิลปินมากที่อาศัยอยู่ได้ บางครั้งจึงมีการถกเถียงการดูแล การดำเนินงานศิลปะกรรม เป็นแหล่งทุนของศิลปินหลายกลุ่ม รวมทั้งศิลปินที่มาจากต่างประเทศที่อาศัยอยู่ที่นี่ บางครั้งหนึ่งเมืองที่ทำให้ศิลปินได้รู้จักผู้คนมากขึ้น หลายต่อครั้ง จนวันนี้ชีวิตเธอก็หนักหน่วงอย่างนี้...ชีวิตประจำวันก็หนัก เธอแบ่งทำม้งอย่างมาเลย 90 เปอร์เซ็นต์ เพื่อนเธอรู้หนังสือและเขียนได้ดีทางภาษาอังกฤษเพราะเธอมีประสบการณ์กับชีวิตคนไทย นางจึงไทยที่แต่งงานกับฝรั่ง ผู้รักการช่วยเหลือคนอื่นชีวิตดีมีรายได้เยอะ เธอจะตั้งใจไปพบ

เข้ามาหาหลังนี้ แต่พวกนี้ที่เจอกันมี
เธอชอบเป็นพิเศษออกมาหาเธอจัง
เธอเคยคิดเตือน เขาก็จะรักกัน หยุด
นี่ จากนี้เขาจะรักความรัก บอกว่า
นี่ได้เส้นหนึ่งจากเธอ เขาก็ที่ยอมรับ
ตามตามหลังนั้นกลิ้ง เธอก็ยังยืน
อยู่ดี จนเขาพาเธอเดินกันดีขึ้น
ได้เธอก็เริ่มไปกล่าวถึงเธอในใจเขา
หนึ่งเรื่องนี้ชื่อ "you" เป็นภาษา
เยอรมัน ซึ่งภาษาอังกฤษใช้ "HE"
ชีวิตเธอได้พบไปเป็นงานเอกหนึ่ง
เดินทางไปถ่ายทำที่เยอรมัน อิตาลี
และออสเตรเลีย กว่าหนึ่งเดือนที่เธอจำ
ไม่ได้วันในภาพทำนั้น เพราะไม่ได้สนใจ
อย่างเดียวเธอช่วยเขาอีกหลายอย่าง
จนเธอได้สำเร็จออกมาทางโทรทัศน์
เยอรมัน

เธอกลับมาหาเยอรมนีด้วยหัวใจ
พองโต ได้เห็นโลกกว้าง ได้ประสบ
การณ์อันมีชีวิต ที่ยากจะลืม เธอกลับ
มาเมืองบ้านเกิดครั้งหนึ่งเท่านั้น
เพื่อหวนคิดถึง "สิ่งซึ่งเปิดหัวใจ" และ
ศูนย์ศิลปะนานาชาติก็จัดอยู่ (ต่อมา
เป็นศูนย์ศิลปะนานาชาติแล้วกลายเป็น
ศูนย์ดนตรีนานาชาติ) เธอทำงานที่
หอศิลป์พีระศรีได้ไม่นาน เยอรมนี
อยู่ในหัวใจ เธอได้รับทุน Carl
Dunckelmann Foundation ของรัฐบาล
เยอรมนีไปเรียนรู้วิชาออกแบบสถาปัตย์

เป็นเวลา 4 ปี เรียนแบบ “ไปเรียนทางเทคนิคการพิมพ์ผ้าโดยเฉพาะ ต้องไปฝึกงาน ตั้งแต่ขึ้นกรรมกรจนเป็นดีไซเนอร์ เขาจับฝึกงานจนแทบแต่ดึกกลายเป็นขึ้นผ้าไปด้วยเลย...”

ชีวิตการเรียนของเธอที่เยอรมัน เป็นช่วงที่เธอเก็บเกี่ยวความรู้ได้มากมาย เรียนจบล้มเจ็บแต่ทุกอย่างที่ได้ มันก็คุ้มกัน

ตอนที่เธอเรียนออกแบบลายผ้า
ที่เยอรมันนั้น เธอยังไม่ทำงานเขียน
รูปที่เธอชอบ เธอเขียนจนรวบรวมจัด
เป็นงานแสดงเดี่ยวได้เป็นครั้งแรกที่
เยอรมัน

งานชุดนี้ยังหลงเหลือมาถึงเมือง
ไทยอีกหลายรูป เป็นงานที่เธอพอใจ
ที่สุดชุดหนึ่ง แม้จะยาวนานมากกว่า

15 ปีแล้ว เธอยังผูกพันกับงานชุดนี้
อยู่จนวันสุดท้ายของชีวิต
เธอเป็นผู้หญิงที่มีความอิสระ เป็น
ศิลปินอิสระ อิสระในทางความคิด
อิสระในความรู้สึก อิสระในภาษา
ดำรงชีวิต เธอทำงานศิลปะด้วยใจรัก
ด้วยหัวใจที่บริสุทธิ์ ไม่ว่างานนั้นจะ

เป็นภรรยา หรือไม่ว่า ความรักนี่แหละ
คือสิ่งที่ต้องการทางจิตวิทยาเมื่อ
ความคิดอิสระการดำรงชีวิตของเร
ถึงสิ่งที่เป็นไปอย่างง่าย ๆ เสก
ด้วยของ ๆ กับคนนั้น เธออาจ
อย่างนั้นแหละ และต้องเพียรกันก็ย
เปรียบการไม่พอ เธอออกบ
ลายว่าถ้าหากที่เขียนมาในทำเป็น
มาเธอก็เขียนด้วยใจดีเท่านี้ ม
เป็นงานที่เธออยากทำไว้เท่านี้ ม
รู้จักลูก แต่แม้ที่เธอยังไม่เปิดอก
มาเขาจะมีความแตกต่างกับ
ถึงขนาด เช่น ในบ้านพ่อ กับ
บ้านฝ่าย หรือบ้านดิฉันเองอีกส
เมื่ออิสระในการทำงาน มีลูกที่ประ
เจ้า

ในขณะที่เดียวกันเธอก็ทำงานศิลปะ
ที่เธอรักด้วย งานแสดงภาพที่สดสวย

ศิลปินหญิงนั้น ได้รับความสำเร็จสูงมาก แม้งานแสดงศิลปะร่วมกับศิลปินอีกหลายกลุ่มหลายวาระ งานของเธอจะโดดเด่นเป็นที่ต้องตาต้องใจของนักนิยมศิลป์ มีนักสะสมหลายคนติดตามงานของเธอมาตั้งแต่สมัยกลับจากเยอรมัน จนเมื่อเธอจากไปแล้วก็ยังมีคนมาตามหางานของเธอเพื่อการสะสม

งานสร้างสรรคิของเธอนหลายชุดที่เธอบอกเสมอว่ามันมาจากการชุดคิจากเนื้อลิกที่ชุกชอนอยู่จากภายในที่เก็บลั้งสม เธอถ่ายตอนออกมาเป็นรูป บางครั้งงานที่เธอสรรคิออกนั้นมันเป็นความผูกพันที่เธอต้องเก็บไว้สอน ให้ใครไปไม่ได้ จึงมีงานหลายชิ้นของเธอต้องเก็บไว้ที่บ้าน เก็บไว้เป็นตะกอนที่เกาะติดอยู่กับหัวใจ

เธอบอกพูดไว้ว่า "สิ่งที่เราเฝ้าจำ คืออารมณ์ของตนเอง ในวัยเด็กของแต่ละคนมันมีชีวิตไม่เหมือนกัน บางครั้งอาจจะมีความสุข มีเรื่องสนุกอะไรเยอะเยอะ แต่สำหรับตัวเองมันไม่มี มีเรื่องสนุกมากและมีเรื่องรันทดเยอะ แล้วส่วนมากจะประทับใจเรื่องรันทด..."

และเธอเป็นคนชอบกินเนื้อวัว
 เธอเอาไวโน โน โยมอบหมาให้
 เธอบอกว่าให้ช่วยเพราะเธอช่วย
 ตัวเองตลอดมา เธอคิดหลายความ
 รัทเธอคงมาเป็นภาพฝัน เหมือนกับ
 ได้เล่าเรื่องราวชีวิตของเธอเอาไว้เหมือน
 ได้ฟัง บางครั้งเธอจะเป็นคนลึกลับ
 บางครั้งเธอจะเป็นคนไม่กลัว เป็น
 คนเก่งในไม่กลัวใคร แต่เธอก็อ่อนแอ
 อยู่กับอดีตในวัยเยาว์ การทำงานอยู่
 คนเดียวกลางคืน นี่เป็นวัน นันคิดว่ามัน
 ลุบที่เธอพูดเสมอว่า อยู่คนเดียวแล้ว
 สบายใจ มีความสุข

งานศิลปะของเธอมักจะบอกเรื่องราวของเธอได้ดี เราจะเห็นภาพที่สวยงามในงานออกแบบผ้า และเห็นชีวิตที่เรียบง่ายอยู่ในภาพเขียน มันเป็นเรื่องเบสิคจริงที่เธอทำแบบนั้น แต่บางทีความ

เหนือจึงนับมีความจริงปรากฏอยู่ ภาพหลายภาพบ่งบอกถึงความอิสระในชีวิตของเธอ แต่บางภาพก็ชี้ให้เห็นว่าเธอติดอยู่กับอดีตที่รบกวนใจไม่สามารถถ่ายทอดออกมาได้

ถ้าเธอสามารถลืมอดีตที่รบกวนชีวิตเธอก็คงไม่อิสระจนถึงขั้นสุดท้าย

มีคำนิยามหลายอย่างเพื่อชี้ชัดว่าคนที่เป็ศิลปะนั้นมันคืออะไรกันแน่ แต่คำนิยามที่โดยทั่วไปนั้นได้ฟังมาทั้งหมดมันไม่ใช่สำหรับสุนิด เพราะเธอเป็นศิลปินที่ไม่ต้องการคำนิยามใดๆ ผลงานของเธอมากมายเกินบรรยาย เพราะเธอทำงานมาก ทำงานที่ไม่เคยหยุด เธอเป็นตัวแทนของศิลปินสมัยใหม่ได้อย่างน่าภาคภูมิใจ เป็นศิลปินที่ไม่แพ้ใคร ไม่อายใคร แต่ก็ไม่มีใครเลย ไม่แสดงตน แต่ทำงาน สร้างสรรค์งาน ยอมรับสภาพความเป็นจริง รู้จักตัวเอง และที่สาคัญเธอเชื่อมั่นในตัวเธอจนถึงวันสุดท้ายแห่งชีวิต มีความรู้สึกที่ไม่สามารถบอกได้ถึงความเป็สุนิด คือ ความรู้สึกลับๆกับบางข้ออ้างในความผิดของเธอเอง มีผู้หญิงคนเดียวที่มีความลับนี้ที่สามารถสื่อสารกันได้ คือพี่ชบา

“ฉันพบพี่ชบาคั้งแรกตั้งแต่ชั้นอนุบาล 2-3 ขวบ ฉันเห็นหน้าเธอทุกวันจนฉันจำได้ติดตา เพราะเธอลอย ไม่จำเป็นดวงตากลมโตสวยซึ่งเหมือนจะพูดได้ วดีก็โง่งมเหมือนคันคร จุกได้จึงรีบเดินไล่ไปและปลายเชืลลิกน้อย วิมีปากอวบอิมสีแดงฉ่ำ แฉ่งได้ยอเยอเยอเยอเยอ เยือนมสีด้าดสีของพี่ชบาชมนมดนมมึนกับนมมึนน้ำปูโซ่ที่ลิ้ดลั่นส่วน และผิวของเธอมันมันมันลว ทวดทวดที่ม่มีที่ติประนทาอกผาย โหล่มีง สะโพกกลมกลิ้ง และด้วยความแบบบดลาลลิดของเธอ **พี่ชบา**จึงก้าวเข้าสู่การแฟชั่นตั้งแต่เมื่อ 60 ปีก่อน โดยการเป็น

ถ่ายภาพกับคุณชบา

นางแบบให้กับร้าน ดัดเม-ดัดเลื้อ ชื่อ นพรัตน์ โกดักกับเสียวัดบึงที่โคราช ถ้าใครที่รู้จักกันนี้ ก็คงจะจำพี่ชบาได้ พี่ชบาใช้ชีวิตการเป็นนางแบบด้วยความซื่อสัตย์และอดทนอยู่ร่วม 40 ปี จึงกล่าวว่าการแฟชั่นไป เพราะร้านนพรัตน์ต้องปิดกิจการลงเนื่องจากเจ้าของร้านเสียชีวิต แล้วเธอก็ถูกล้มเลื่อนไปชั่วระยะหนึ่ง จนกระทั่งไปพบเธอ

เข้าอีกคั้ง จึงชักชวนให้เธอมาอยู่กับฉัน ใครที่เคยแวะมาเยือนบ้านฉัน ก็จะได้พบกับพี่ชบาอันอวดโฉมอยู่เสมอด้วยความงามอันเป็นนิรันดร์ของเธอ”

สุนิด วิโรจนวัฒน์ กับผลงานศิลปะของเธอ

ประเทือง เอมเจริญ

เมื่องานศิลปะที่ถูกสร้างสรรค์ด้วยน้ำมือของมนุษย์บรรลุนิยามหมายของความงามบริสุทธิ์งานศิลปะนั้นจะเป็นสิ่งที่เข้าร่วมกับคุณค่าสากลเช่นเดียวกับคุณค่าของอวกาศบริสุทธิ์ แสงสว่าง ความมืด และ ณ จุดศูนย์รวมนี้เองงานศิลปะนั้นจะเชื่อมอานวยประโยชน์อย่างไพศาลต่อมวลมนุษย์

สุนิด วิโรจนวัฒน์ เป็นผู้หญิงอีกคนหนึ่งไม่จำวนไม่กี่คนของประเทศเราที่เกิดมามีวิญญาณของศิลปิน เธอได้มีโอกาสศึกษาศิลปะในสถาบันศิลปะ จากนั้นเธอได้ใช้ชีวิตอยู่ในแวดวงศิลปะมาโดยตลอด เคยเป็นเจ้าหน้าที่ของหอศิลป์ร่วมสมัย และโดยอาชีพ

เธอเป็นนักออกแบบ เคยเดินทางไปศึกษางานศิลปะของแบบที่ประเทศเยอรมนี เธอมีผลงานออกแบบลายผ้าทั้งความและเส้นที่เห็นอยู่ในแวดวงนักออกแบบตัวอักษร นับได้ว่าชีวิตของเธอดำเนินอยู่ในวิถีแห่งความงามของศิลปะ สุนิดเป็นผู้ใจกว้างซึ่งประกอบให้กับชีวิตของเธอเองในครองครองศิลปะที่แต่งเติมความงามไว้เบื้องหลังความเป็นชีวิตที่มีทั้งทุกข์ สุข โศกเศร้า และเย็บเย็บ มาถึงวันนี้ ผลงานศิลปะของเธอทั้งที่หมดคำตอบที่ชัดเจนต่อวิญญาณทางศิลปะที่ปรากฏในงานศิลปะที่เธอทำมาชั่วชีวิต

ในโลกของการสร้างงานศิลปะตั้งแต่อดีตมาจึงเป็น ดังนั้นก่อนพื้นฐานของชีวิต ของธรรมชาติภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม และวิถีแผนการของโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ ศิลปินผู้ค้นหาคือสิ่งจะในระดับที่ทรงพลังที่หาแนวระเกะกือให้เกิดสิ่งถูกขัดในงานศิลปะ ศิลปินจะต้องค้นวิถีแห่งการเข้าสู่สิ่งจะนั้นด้วยตัวเขาเอง และเหนือสิ่งอื่นใด ศิลปินจะต้องมีความจริงใจ มุ่งทำงาน

เพื่อคุณค่าของศิลปะซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการสร้างสรรค์ที่จักยกคุณค่าของความเป็มนุษย์

จากพื้นฐานการเขียนศิลปะและการได้มีโอกาสได้ศึกษาศิลปะในต่างประเทศ ทำให้สุนิดมีประสบการณ์ต่อการรับรู้งานศิลปะในระดับเข้าใจถึงคุณค่าของงานทั้งทางเทคนิคและความรู้สึก และการการที่เธอได้ใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่กับการออกแบบลายผ้า ซึ่งต้องมีความพิถีพิถันในด้านการจัดวางองค์ประกอบและรายละเอียดปลีกย่อยที่จะเสริมให้งานออกแบบของเธอมีความงามโดดเด่น ทักษะที่มีต่อสายอาชีพได้เข้ามามีส่วนในการสร้างงาน

ศิลปะในด้านจิตรกรรมของเธอ จะเห็นได้ว่าความพิเศษในการจัดองค์ประกอบของงานจิตรกรรมที่ให้ความเด่นชัดในรูปทรง ในน้ำหนัก ในสีอันความรู้สึกอันละเอียดอ่อนที่ผ่านการแต่งเติมระบบาสีที่เธอทำได้อย่างหมดจดงดงามในทุกน้ำหนักของสี

ในการทำงานศิลปะ สุนิดมักจะเลือกเรื่องราวที่มีความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างสิ่งที่มีชีวิตกับความ ซึ่งซึ่งของรูปทรงทางวัตถุ เช่น รูปไม้สีอ่อน ดอกไม้ ผู้คน ซึ่งเธอได้แสดงออกถึงคุณค่าของความงามทางจิตวิญญาณและความเป็นมนุษย์ที่ร้อยเรียงผ่านอารมณ์และจินตนาการของเธอในขณะเดียวกัน เธอจะเลือกรูปทรงที่ซึ่งทั้งทางวัตถุ เช่น พื้นเพภายในห้อง สีเหลี่ยม ช่องหน้าต่าง กล้อง บ้าน เก๋หิน นนาฬิกา ผู้โต๊ะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้เป็นสัญลักษณ์ของวัตถุที่บ่งบอกถึงคุณสมบัติและการใช้ชีวิตของมนุษย์ในโลกปัจจุบัน สุนิดได้นำเรื่องราวทั้งสองด้าน คือจิตวิญญาณและวัตถุมาวางเป็นองค์ประกอบที่กลายเป็นรูปสัญลักษณ์เฉพาะตนในการทำงาน

ศิลปะ ซึ่งต้องการจะสื่อความหมาย ด้วยปริศนาที่แฝงไว้ อารมณ์ความรู้สึกของเธอมักจะมีความโดดเด่น เบื้องหน้า ความทุกข์และความสุขอันตีรันทรมัย ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้ได้บรรจุอยู่ในผลงานของเธอ

ลักษณะเฉพาะตน ในงานศิลปะ ของ สุวนิต

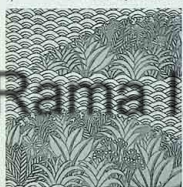
ศิลปะที่มุ่งเน้นต่อการสร้างสรรคจะต้องเข้าใจความรู้สึกอันเป็นแก่นแท้ของตัวเองที่มีความสัมพันธ์ร่วมกับสรรพสิ่งจากนั้น ศิลปินจะสามารถสะท้อนความรู้สึกที่กลั่นกรองจากภายในได้อย่างมั่นคง ซึ่งจะมีผลต่อการสร้างลักษณะในงานศิลปะของตน

โดยคุณลักษณะตัว สุวนิตเป็นผู้หญิงที่มีความเชื่อมั่นตัวเองสูง บางครั้งจึงดูเธอแข็งแกร่งไปด้วยจิตใจ แต่โดยทั่วไป เธอก็รู้จักผ่อนปรนตัวเอง เป็นผู้หญิงที่น่ารัก น่ารักหาของเพื่อนฝูง สุวนิตจะเป็นผู้ที่ให้อีกาลกับตัวเองที่จะดำเนินชีวิตอย่างอิสระทั้งในด้านตัวและการงานของเธอ ผลงานศิลปะทุกชิ้นของสุวนิตจะแสดงตัวตนของเธอออกมาในความเชื่อมั่น ในอารมณ์อันละมุนละไมและความรับผิดชอบในเชิงช่างที่มีอย่างสูง สุวนิตมักจะจัดองค์ประกอบของภาพแบบใด ๆ เป็นรูปสี่เหลี่ยม ไม่กฎทรง สี่เหลี่ยมที่ติดกันอย่างคมชัด และเมื่อเธอสร้างงานแต่ละชิ้นเสร็จสมบูรณ์ งานของเธอจะสะท้อนบุคลิกเฉพาะตนได้อย่างชัดเจนทั้งความมีชีวิตชีวาและความงามที่เกินจากความจริงของเธอ

ดอกไม้บาน ยามเช้า สนธยา

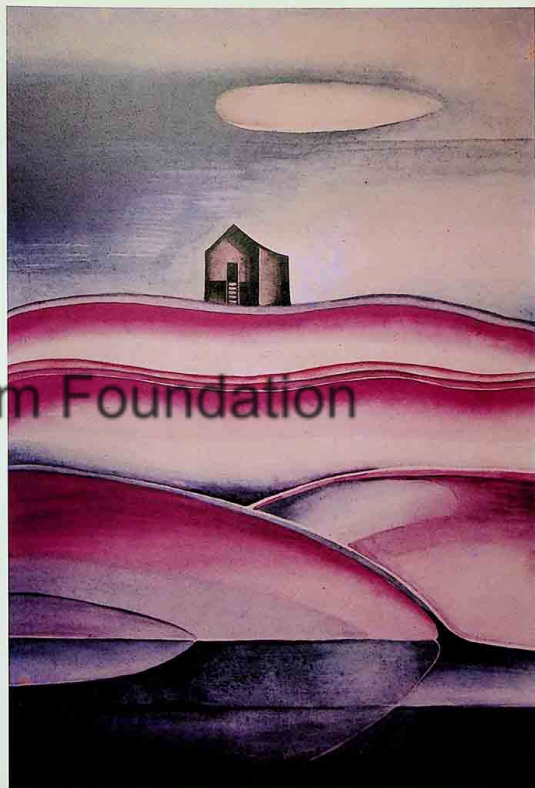
ดอกไม้เป็นความงามสากล ศิลปินทุกคนสมัยต่างได้แรงบันดาลใจจากดอกไม้ ตั้งแต่ยังเป็นดอกตูมจนกระทั่งกลีบแย้มบานและร่วงโรยไปในที่สุด สิ่งนี้แฝงเร้นอยู่เบื้องหลังความงามของดอกไม้คือสาระสำคัญของชีวิตที่ดำเนินอยู่ในวงจรแห่งการเวียนว่ายตายเกิด

สุวนิตเป็นศิลปินอีกผู้หนึ่งที่ดื่มด่ำต่อความงามของดอกไม้อันหลากหลายด้วยสีสันและลายพื้นผิวที่แตกต่างกัน แต่ทุกกลีบดอกก็เปรียบบานเพื่อเปิดเผยความงามอันบริสุทธิ์และเป็นสากล สุวนิตได้ใช้ดอกไม้เป็นสัญลักษณ์ของ

ผลงานชิ้นหนึ่ง, ขณะนั่งทำงานในสตูดิโอ

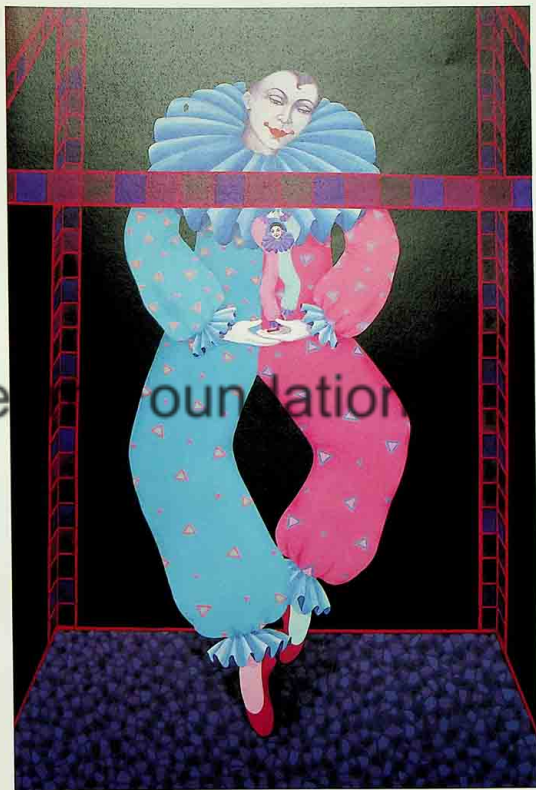
ชีวิตที่ได้เต็มไปด้วยพลังของการตื่นรณ กลีบทุกกลีบพากันแย้มบานเพื่อเปิดเผยความไม่ใจของเธอที่มีต่อชีวิต ความรัก และอุดมการณ์ในงานศิลปะของเธอ ในขณะที่เราให้อีกาลได้ชื่นชมงานศิลปะของสุวนิตที่เธอเพียงสร้างสรรคมาชีวิต แม้ผลงานจะไม่มีมากมายนักด้วยเงื่อนไขของเวลาแห่งชีวิตของเธอ ผลงานงานศิลปะที่เธอสร้างไว้ดูจะเป็นสิ่งเดียวของคุณค่าแห่งชีวิตที่เหลืออยู่ที่มีความหมายถึงสาระใน ชีวิตของเธอที่เธอถ่ายทอดผ่านความงามของศิลปะ งานทุกชิ้นของเธอคือความพยายามที่จะเปิดเผยถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของความเป็นมนุษย์ ซึ่งความรู้สึกเหล่านั้นจะเป็นภาษาสากลในงานศิลปะ ความรู้สึกถึงความโดดเดี่ยว ความทุกข์ ความเจ็บปวด ความสุขสันต์อันยั่งยืน ความรื่นรมย์ของความรัก และแม้กระทั่งฟากฝั่งอันมืดมิดของความตาย สิ่งเหล่านี้คือสาระสำคัญของชีวิตที่แฝงเร้นอยู่เบื้องหลังความงามในศิลปะของเธอ และในบางครั้งท้ายนี้ เราจะระลึกถึงสุวนิต วิโรจน์วัฒน์ ศิลปินหญิงของไทย ผู้ได้ฝากสาระและคุณค่าของชีวิตไว้ในงานศิลปะ ซึ่งจะดำรงคุณค่าในตัวองตลอดไป และวงการศิลปะร่วมสมัยจะรำลึกถึงเธอด้วยความภาคภูมิใจ

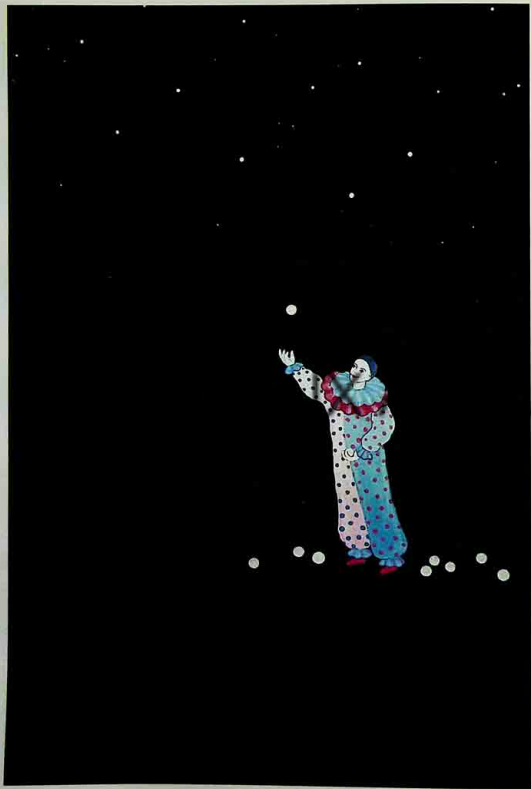
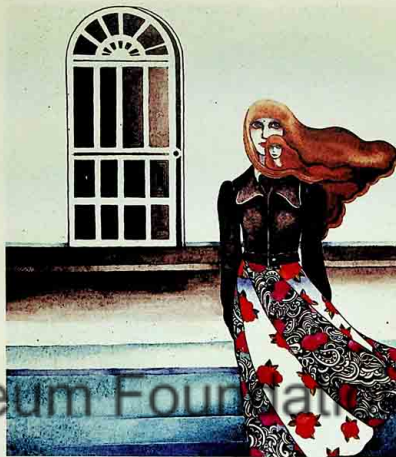

Black house on the hill 1975

The wind 1975

Self Portrait No. 1. 1974

Nude 1975